

Roer in de maand mei

Peter Elshout

Roer is een aandoening die zich voortdoet in het vroege voorjaar, ergens in de maanden februari en maart.

Uit eigen ervaring weet ik dat zelfs nog in de maand mei een uitbraak van roer mogelijk is (zie Bijen 10(2): 86 (2001)).

Het was in de tweede week van april. Vanaf begin maart was het weer al in optimale stemming. Al dat mooie weer met veel bloesem had de bijenvolken een stormachtige ontwikkeling bezorgd. Bij een vluchtige controle in de late namiddag werden de eerste tekenen van zwerm drift waargenomen. Tegen alle voorspellingen in sloeg het weer plotseling om. Het werd koud en erg nat. Bijna drie weken lang. Als gevolg van de overvloedige dracht zaten alle kasten mudvol stuifmeel, natte honing en nectar. De massa's veelal jonge bijen konden niet veel meer doen dan het vele voedsel verwerken. Overigens: veel dracht, een krimp broednest, aanhoudend koud weer en de eerste signalen van zwerm drift zijn dé ingrediënten voor het afkomen van een zwerm, als het weer omslaat.

Een bijzonder wijze van massaal ontlasten

Op een middag in de eerste week van mei maakte binnen het uur de regen plaats voor een warme voorjaarszon. Eerst nog twijfelend kwamen de bijen naar buiten om vervolgens de lucht rond de bijenhal te vullen. Bij alle kasten maakten de bijen oriëntatievluchten om zich even later ergens in de omgeving te ontlasten. Na zoveel weken in een omgeving van overvloed een vanzelfsprekend verschijnsel. Bij een van de volken heerste een bijna onnatuurlijke rust, waarin van het een op het andere moment verandering in kwam. Een wolk bijen dreef als het ware via de vliegspleet naar buiten, het volk zwermde.

Onder de omstandigheden van de laatste weken eigenlijk ook voorspelbaar.

Omdat de koningin gemerkt en geknipt was, was het wachten op het terugslaan van de zwerm. Hét moment overigens om de koningin op te rapen, in te kooien en tussen de raten van de honingbak op te bergen. De inmiddels teruggevlogen bijen, verzamelde zich niet op de vliegplank en tegen de kast, maar streken neer op de tegelvloer voor de kast en op de

ervoor gelegen beplanting. Even later lagen er overal geelbruine klodders bijenpoep. De zwermende bijen lieten bijna gelijktijdig hun overbelaste endeldarm leeglopen. En dat was goed te ruiken.

De kast die vliegplank werden daarbij volledig ontzien. Langzaam trok de hele bijenmassa de kast in, een met bijenpoep besmeurde omgeving achter zich latend.

Voor alle duidelijkheid: het ging hier niet om de meiziekte. Bijen getroffen door deze factorenaandoening kunnen niet vliegen en sterven veelal aan een door obstipatie ontstane vergiftiging.

De aanhouder wint

De volgende dag alle volken nagekeken. Duidelijk was te zien dat als gevolg van de lange periode met koud weer de andere volken hadden afgezien van zwermen. Afgeknaagde zwermcellen en de aanwezigheid van een leggende gemerkte koningin waren daar de overtuigende bewijzen van.

In het volk wat gezwerm had stonden een tiental doppen die koninginnen op het punt van uitlopen herbergden. De massale roerexplosie buiten de kast was kennelijk volledig geweest: binnen de kast viel geen spoortje van roer te ontdekken.

Alle doppen werden weggebroken en de oude koningin werd, achter suikerdeeg opgesloten, aan het volk teruggegeven. Nog geen week later lag Hare Majesteit dood voor de kast en stonden in het volk verscheidene eerste aanzetten van doppen op een klein stukje werksterbroed. Het volk had andere plannen dan de imker en liet dit overduidelijk blijken.

Tenslotte

Hoe je een zo'n massale ontlasting ook mag noemen: roer of een 'gelijkvloerse' reiniging, doet er niet zo toe. Temeer daar het volk zich later, na invoering van een jonge bevruchte koningin tot prima volk voor de lindendracht heeft ontwikkeld.